

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΜΙΛΤΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- A. «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου
- B. Ορεινοί
- Γ. Αρχή της δεδηλωμένης

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις ιστορικές πληροφορίες που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

1. Ο Δ. Υψηλάντης θέλησε να επιβάλει έναν δικό του «Γενικό Οργανισμό της Πελοποννήσου», για να συγκεντρώσει τη στρατιωτική και την πολιτική εξουσία.
2. Η ικανοποίηση των αιτημάτων των απομάχων του πολέμου ήταν η μόνη σαφής διεκδίκηση στο πλαίσιο του προγράμματος του γαλλικού κόμματος.
3. Ο Θεοτόκης διετέλεσε αρχηγός του τρικουπικού κόμματος.
4. Ο Ι. Κωλέττης, ως αρχηγός του αγγλικού κόμματος, επέβαλε το 1846/1847 ένα είδος κοινοβουλευτικής δικτατορίας.
5. Με το Σύνταγμα του 1927 εγκαθιδρύθηκε το πολίτευμα της βασιλευομένης δημοκρατίας στην Ελλάδα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Επανάσταση του 1862: α) ποιο υπήρξε το περιεχόμενο της κριτικής που ασκούσε η νέα γενιά απέναντι στο πολιτικό σύστημα εξαιτίας του οποίου προκλήθηκε η επανάσταση του 1862 (μονάδες 6), β) ποιες κοινωνικές δυνάμεις συμμετείχαν στην επανάσταση και ποιο υπήρξε το αποτέλεσμα της (μονάδες 7);

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν τα δυο χρόνια προβλήματα με τα οποία ήρθαν αντιμέτωποι οι Φιλελεύθεροι κατά την περίοδο 1923-1928;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Μελετώντας τα παραθέματα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

α] στην εκδήλωση του κινήματος στο Γουδί το 1909. (μονάδες 10)

β] στις προγραμματικές δηλώσεις του Ελευθέριου Βενιζέλου (5 Σεπτεμβρίου 1910) και στις εξελίξεις στη χώρα μέχρι και τις εκλογές του Νοεμβρίου 1910. (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Απόσπασμα από τον λόγο του Ε. Βενιζέλου που εκφώνησε στις 5.9.1910 στο Σύνταγμα

Και δια τούτο έκρινα ότι η Βασιλική Αρχή εν τω παρελθόντι δεν ησκήθη κατά τον συμφωνότερον προς τα αληθή συμφέροντα και του Βασιλικού Οίκου και του Έθνους τρόπον, και την γνώμην ταύτην δεν εδίστασα να εκδηλώσω, διότι οι πολιτικοί άνδρες πρέπει να έχωσι πάντοτε το θάρρος της γνώμης αυτών, εκ τούτου δε προεκλήθη η κατ' εμού κατηγορία, ότι είμαι Αντιδυναστικός. Αλλ' η κατηγορία αυτή είναι ασύστατος. Καίπερ βαθέως εμφορούμενος από τας δημοκρατικές αρχάς της φυλής μας, έχω ακράδαντον την πεποίθησιν ότι η βασιλευομένη δημοκρατία, οποίον είναι κατ' ουσίαν το πολίτευμα ημών, είναι ο τύπος του πολιτεύματος όστις προσαρμόζεται άριστα προς την πολιτικήν μόρφωσιν του ελληνικού λαού και εξυπηρετεί προσφορώτερον τα εθνικά συμφέροντα. Αλλ' ούτε διανοήθη ποτέ δυναστικήν μεταβολήν [...] Επιμένω ότι, έδωκα την γνώμην ν' αφοσιωθή ο στρατός εις το επείγον έργον της ανασυντάξεως των στρατιωτικών δυνάμεων της χώρας και συγχρόνως έδωκα εις την επανάστασιν την συμβουλήν να αξιώση και επιβάλη εν ανάγκη την σύγκλησιν Αναθεωρητικής Βουλής».

Γιάννης Κορδάτος, Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας, σ.219.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1910, η κυβέρνηση Δραγούμη παραιτήθηκε και ο Γεώργιος διόρισε πρωθυπουργό τον Ελ. Βενιζέλο. Με εισήγηση του τελευταίου, ο βασιλιάς διέλυσε την Ά Αναθεωρητική βουλή στις 12 Οκτωβρίου 1910. Ταυτόχρονα, προκήρυξε εκλογές για την ανάδειξη νέας διπλής Αναθεωρητικής Βουλής, στις 28 Νοεμβρίου 1910. Στις εκλογές αυτές δεν πήραν μέρος τα παλαιά πολιτικά κόμματα διαμαρτυρούμενα για την αντισυνταγματική- όπως τη θεωρούσαν- διάλυση της Α΄ Αναθεωρητικής Βουλής. Περίμεναν μια καταλληλότερη ευκαιρία για να αναμετρηθούν με τον Βενιζέλο. Του άφηναν όμως έτσι ελεύθερο το πεδίο να επικρατήσει, πράγμα που ο Κρητικός πολιτικός έσπευσε βεβαίως να εκμεταλλευθεί: 307 από τους 362 πληρεξουσίους της Β΄ διπλής Αναθεωρητικής Βουλής ήταν οπαδοί του.

Νίκος Αλιβιζάτος, «Ο Βενιζέλος και ο θεσμικός εκσυγχρονισμός της χώρας» στο «Ελευθέριος Βενιζέλος από την τουρκοκρατούμενη Κρήτη στον Εθνικό Διχασμό» σελ. 104-105

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το πρόγραμμα του Συνδέσμου εξέφραζε γενικές ευχές για τη βελτίωση των Ενόπλων Δυνάμεων, της Διοίκησης και της παιδείας καθώς και την κατάργηση της συναλλαγής. Απαριθμούσε επίσης το πρόγραμμα ποιες ενέργειες δεν επρόκειτο να επιχειρήσει ο Σύνδεσμος: α) την κατάργηση της δυναστείας ή την αντικατάσταση του βασιλιά β) την εγκαθίδρυση στρατοκρατίας ή την αλλαγή συντάγματος, γ) την κατάργηση της κυβέρνησης, δ) την απομάκρυνση στελεχών του στρατού ή του ναυτικού. Η μόνη ουσιαστική απαίτηση των κινηματιών ήταν η απομάκρυνση στελεχών της βασιλικής οικογένειας από τις ένοπλες δυνάμεις. Η μετριοπάθεια των μελών του Συνδέσμου ήταν πρωτοφανής για αξιωματικούς που αποφάσισαν να περιφρονήσουν την πειθαρχία

Θάνος Βερέμης «Το κίνημα στο Γουδί ανοίγει τον δρόμο στον Βενιζέλο» στο «Ελευθέριος Βενιζέλος από την τουρκοκρατούμενη Κρήτη στον Εθνικό Διχασμό» σελ. 104-105

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τόσο τα ακόλουθα κείμενα όσο και τις ιστορικές γνώσεις σας, να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α. Ποιοι παράγοντες, μετά τη νίκη του Τσαλδάρη στις εκλογές του 1933, οδήγησαν στο στρατιωτικό κίνημα του 1935; [μονάδες 14]

β. Ποιες υπήρξαν οι συνέπειες αυτού του κινήματος στις πολιτικές εξελίξεις έως και τα τέλη του 1935; [μονάδες 11].

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η δολοφονική απόπειρα κατά του Ελ. Βενιζέλου της 6^{ης} Ιουνίου 1933 επέφερε σοβαρότατο κλονισμό στις σχέσεις κυβερνήσεως και βενιζελικής αντιπολιτεύσεως. Μακροπρόσθεσμα, η όλη υπόθεση δημιούργησε σε πολλούς βενιζελικούς πολιτικούς, στρατιωτικούς, απλούς πολίτες αλλά και στο Βενιζέλο τον ίδιο, την πεποίθηση ότι η ακραία τουλάχιστον πτέρυγα του αντιβενιζελισμού, ενισχυμένη από τον υπουργό Στρατιωτικών Κονδύλη, ήταν «ικανή για όλα», ακόμα και για πραξικοπηματική παλινόρθωση της μοναρχίας· η πεποίθηση αυτή οδήγησε πολλούς βενιζελικούς αξιωματικούς στην απόφαση να ανατρέψουν με κίνημα την κυβέρνηση Τσαλδάρη και πολλούς βενιζελικούς πολιτικούς να ενισχύσουν την κίνηση αυτή των αξιωματικών. Βραχυπρόθεσμα, πάλι, η υπόθεση της απόπειρας προσέδωσε στις σχέσεις κυβερνήσεως-αντιπολιτεύσεως έναν τόνο μεγάλης οξύτητας, που παρεμπόδιζε την εύρυθμη λειτουργία του κοινοβουλευτισμού κατά την περίοδο που μεσολάβησε ανάμεσα στην απόπειρα και στο κίνημα του 1935.

Ν. Οικονόμου, «Η περίοδος από το Σεπτέμβριο του 1926 έως το Φεβρουάριο του 1935», στο: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, τ. ΙΕ', σ. 324

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

[Μετά το αποτυχημένο βενιζελικό κίνημα του 1933] έγιναν πολλές προσπάθειες από μετριοπαθείς και των δύο παρατάξεων να επιτευχθεί ένας πολιτικός συμβιβασμός και η επάνοδος στην κοινοβουλευτική ομαλότητα. [...] Όλες απέτυχαν, για τρεις κυρίως λόγους. Ο πρώτος ήταν η εμμονή του Βενιζέλου στην προσωπική του ασφάλεια και δικαίωση (είχε προηγηθεί δολοφονική απόπειρα εναντίον του στις 6 Ιουνίου 1933 οργανωμένη από τον διοικητή της Γενικής Ασφάλειας, ο οποίος είχε διοριστεί από τον Τσαλδάρη), με την απαίτηση να του δοθεί «ικανοποίηση» από τον Τσαλδάρη. Ο δεύτερος ήταν η αναξιопιστία του Τσαλδάρη, που εμφανιζόταν μονίμως ανίκανος να ελέγξει και να επιβληθεί στους ακραίους οπαδούς και συμμάχους του. Ο τρίτος ήταν η αδιαλλαξία όσων είχαν συμφέρον να εμποδίσουν έναν συμβιβασμό. Αυτός ήταν κατεξοχήν ο Κονδύλης, που αποτελούσε τον παράγοντα-κλειδί όχι μόνο επειδή έλεγχε τις ένοπλες δυνάμεις ως υπουργός Στρατιωτικών, αλλά και επειδή η κοινοβουλευτική του στήριξη ως αρχηγού ενός μικρού κοινοβουλευτικού κόμματος ήταν απαραίτητη για τον σχηματισμό κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Μετά το 1922, η παράταση του Διχασμού, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2017, σελ. 69

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Την κατάρρευση του κινήματος του 1935 ακολούθησαν μαζικές διώξεις, σε κλίμα ασυγκράτητης εκδικητικότητας. Έκτακτα στρατοδικεία λειτούργησαν σε εννέα πόλεις και δίκασαν μέχρι τις 14 Μαΐου 1130 στρατιωτικούς και πολίτες. Καταδικάστηκαν 60 σε θάνατο, 57 σε ισόβια, 57 σε εικοσαετή κάθειρξη και 705 σε μικρότερες ποινές. [...] Όπως είχε συμβεί και το 1922 («δίκη των έξι»), οι νέες εκτελέσεις, βενιζελικών αυτή τη φορά, προκάλεσαν συγκλονιστική εντύπωση και εκτόνωσαν την εκδικητική μανία

όσων ζητούσαν περισσότερες. Δεν μπορούσαν φυσικά να εκτελεστούν οι ερήμην θανατικές καταδίκες του Βενιζέλου, του Πλαστήρα και κάποιων άλλων βενιζελικών που διέφυγαν στο εξωτερικό.

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Μετά το 1922, η παράταση του Διχασμού, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2017, σελ. 73

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

[...] Το ολέθριο βενιζελικό κίνημα του 1935 κατέληξε να καταστρέψει το πολίτευμα που υποτίθεται ότι θα έσωζε, δηλαδή την αβασίλευτη δημοκρατία. Η μαζική απόταξη σχεδόν 1800 βενιζελικών αξιωματικών στέρησε το πολίτευμα και το βενιζελισμό από τα στρατιωτικά τους ερείσματα. Αντίστροφα, ολοκλήρωσε την επικράτηση εκείνων των στρατιωτικών, ιδίως γύρω από τον Κονδύλη, που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο στην καταστολή του κινήματος και τώρα επιδίωκαν την προσωπική και επαγγελματική τους εξασφάλιση μέσω της εγκαθίδρυσης νέου πολιτεύματος.

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Μετά το 1922, η παράταση του Διχασμού, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2017, σελ. 74

Ευχόμαστε επιτυχία!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος